

*Geschiedenis van de Goese Polder (4)***De heren Van Borselen**

Een belangrijke ambachtsherenfamilie voor de Goese Polder was de familie Van Borselen. De eerste ambachtsheer van Goes was een Van Borselen en niet een Van der Goes. Deze familie behoorde tot de oude Zeeuwse adel en had in de eerste jaren na het ontstaan van de Goese Polder het bestuur over dit gebied.

Aanvankelijk werd gedacht dat de familie Van Borselen afstammelingen waren van een Hollands grafelijk geslacht. De naam wordt ook wel geschreven als Van Borsele. Later is het vermoeden uitgesproken dat deze familie afkomstig is uit Vlaanderen. Zo was tussen 1164 en 1182 een Boudijn van Borsele mede-zegelaar van de Graaf van Vlaanderen (= gerechtigd om het lakzegel op officiële oorkondes van de graaf te zetten). Al eerder – voor 1140 – had een zekere Frank van Borsele land geschonken aan het kapittel van Sint-Donaas te Brugge. Vermoedelijk was hij dezelfde die voor 1170 Frankendijk in Hulsterambacht had bedijkt (= in de omgeving van Hulst). Verwant aan deze familie zijn vermoedelijk de families Van Schenge en Van Maalstede omdat zij als getuigen voorkomen in o.a. een oorkonde uit 1198. In 1267 wordt Pieter van Borsele, zoon van Nicolaas, ambachtsheer in Goes. Hij was dus de hoogste bestuurder in Goes en daarmee ook in de Goese Polder. Hij verwierf o.a. bij de graaf van Holland een tolprivilege voor de ingezetenen van Goes, waardoor deze tolvrij over de Zeeuwse en Hollandse stromen konden varen. Later – in 1296 – zou zijn zoon Floris dit privilege nog via de hertog van Brabant uitbreiden tot Brabant.

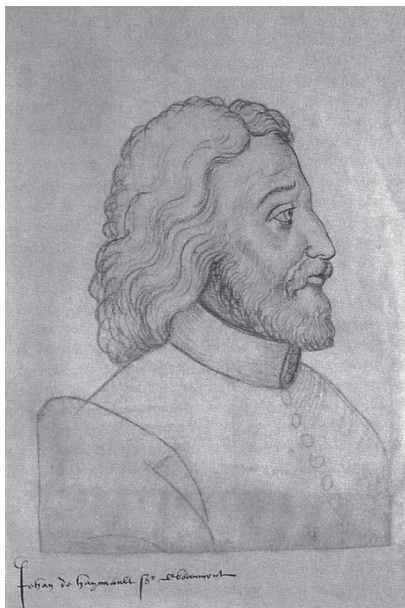
Veldslag bij Baarland.

In 1290 raakte de familie Van Borsele – en met hen vele Zeeuwse edelen, zoals de families Van Schenge, Van der Goes en Van den Poele – verwickeld in de buitenlandse politiek. De Zeeuwse edelen waren ontevreden over het bestuur van Graaf Floris V en kwamen tegen hem in opstand. Één van de leidende figuren van deze opstand was Wolfert van Borselen. Hij was op dat moment één van de invloedrijkste bestuurders in Holland. In die hoedanigheid verleende hij in 1299 stadsrechten aan Rotterdam. De Wolfert van Borselen legpenning, voor personen die een prominente rol voor de Rotterdamse samenleving hebben gespeeld, herinnert daar nog aan. Het ongenoegen van de Zeeuwse edelen was vooral de willekeur waarbij de graaf ingreep op de Zeeuwse rechtsspraak en de verordeningen. We zien dat eigenlijk nu weer terug, waarbij Tweede Kamerleden hun ongenoegen uiten over sommige – in hun ogen – milde vonnissen van rechters. Alleen toen kon de graaf een vonnis gewoon ongedaan maken en dat kunnen de huidige politieke bestuurders niet. Na een veldslag in 1295 bij Baarland – waar de huizen en de kerk zijn afgebrand – verzoende een jaar later Floris V zich weer met Wolfert van Borsele. Enkele maanden later werd Floris V vermoord. Dit zelfde lot trof in 1299 ook Wolfert van Borsele. Daarna werd het onderzoek naar de moord op Floris V weer opgepakt, waarbij vele Zeeuwse edelen gevangen werden genomen. Zo moest de ambachts-

heer van Goes – Floris van Borsele, een andere telg uit dit geslacht – borg staan voor het oppakken van de zonen van de vermoorde Wolfert, Frank en Nicolaas van Borsele.

De vlucht van de familie Van Borsele.

Floris V was in 1295 opgevolgd door zijn zoon Jan I als graaf van Holland en Zeeland. Al heel snel in 1299 overleed hij, waarna hij werd opgevolgd door zijn zoon Jan II van Henegouwen. Hierdoor kwam het bestuur van Zeeland in handen van het graafschap Henegouwen (= is nu het Franstalige zuidwest België). Een aantal Zeeuwse edelen kwamen onder leiding van Floris van Borselen, ambachtsheer van Goes hiertegen in verzet. Zij waren veel meer gericht op Vlaanderen en de daar regerende dynastie van Dampierre. Het kwam zelfs tot een gevecht bij Arnemuiden, waarbij het leger van Jan II werd verslagen. Zijn broer Gwijde van Avesnes werd gevangen genomen. Uiteindelijk kwam het tot een gevangenenruil. Ook in de jaren daarna zou er nog veel verzet komen. In 1303-1305 was er zelfs sprake van een oorlog in Zeeland tussen de aanhangers van de graaf van Vlaanderen en de graaf van Hengouwen. De Goese ambachtsheer Floris van Borselen moest vluchten naar Vlaanderen. Uiteindelijk werden de Zeeuwse bezittingen van de heren van Borselen verbeurd verklaard en in 1308 geschonken aan de 20-jarige Jan van Beaumont, broer van graaf Willem III van Holland, Zeeland en Henegouwen. Onder de goederen die hem uit dit ambachtsbezit toekwamen behoorden twee molens, een boomgaard, de stallen in de hal, de waag en de visserij in de sluis van de Goese Polder. Hij werd hiermee ook ambachtsheer van Goes. De familie Van Borselen zou in Zeeland nog enkele eeuwen een rol van betekenis blijven spelen maar hun rol in Goes was uitgespeeld.

FdK

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van gegevens uit het gemeentearchief van de gemeente Goes, uit de geschiedkundige onderzoeken van Prof. Dr. C. Dekker onder de titel "Een schamele landstede".

Jan van Beaumont (1288-1356), die de bezittingen in Goes van Floris van Borselen overnam.